

La «Constitució de tots» ja no satisfà ni la meitat dels espanyols

Els catalans i els navarresos són els únics de l'Estat que no estan orgullosos de la Transició, per bé que el clam per una reforma de la carta magna sí que és molt transversal

Els partits anomenats constitucionalistes acostumen a contraposar un projecte independentista que, segons asseguren, divideix la societat catalana, amb una Constitució que, segons també afirmen, gaudeix d'un consens quasi hegemònic. Les dades, però, assenyalen que el suport de la carta magna no és, ni molt menys, tan majoritari. De fet, satisfà a menys de la meitat dels espanyols (un 47,3%), segons el baròmetre del CIS de setembre (http://www.cis.es/cis/opencm/ES/1_encuestas/estudios/ver.jsp?estudio=14424), i encara ho fa menys a determinats territoris.

Només el 7,9% d'espanyols se sent molt satisfet amb com han anat les coses amb la Constitució - així ho qüestiona la pregunta del CIS-, mentre que un 39,9% s'hi sent bastant. Un 17,5% respon que regular, un 19,5% s'hi sent poc i un 8,2%, gens. La divisió d'opinions que genera, per tant, és notable. I en determinats territoris, el rebuig és clar, com a Catalunya, on només un 22,6% se sent molt o bastant satisfet amb el funcionament de la carta magna i un 52,1%, poc o gens. El percentatge de satisfets és també molt baix a Navarra (31,7%) o el País Basc (32,9%), com igualment a les Balears (37,5%).

En canvi, el consens és certament hegemònic a l'Aragó, on un 68,3% es reconeix molt o bastant satisfet amb la Constitució, una mica més que a Castella i Lleó (66,4%). Així, als territoris d'arrel més castellana -a més, d'Andalusia- abracen més la carta magna -excepte Cantàbria-, mentre que els altres països que conformen l'Estat comparteixen en força menor grau aquest entusiasme -excepte Galícia, que se situa en la mitjana, com el País Valencià-.

Vox, a un nivell proper a PP, PSOE i Cs

El nivell d'adhesió, per electorats, és encara molt més variable. Quasi dos terços dels votants del PP se senten molt o bastants satisfets amb l'aplicació del text, així com el 62,9% dels de Cs o el 56,8% dels del PSOE, el qual se situa tan sols una mica per davant del 53,6% dels de Vox. En canvi, només n'estan contents només un terç dels electors d'Units Podem, un percentatge força superior, en tot cas, al dels independentistes i sobiranistes catalans, ja que menys del 10% dels que van votar En Comú Podem, ERC o PDECat estan satisfets amb com han anat les coses amb la Constitució.

GRAU DE SATISFACCIÓ AMB COM HAN ANAT LES COSES AMB LA CONSTITUCIÓ, PER ELECTORATS

L'evolució de la satisfacció amb la Constitució ha anat clarament a la baixa. Des de finals de la dècada dels 80, els enquestats pel CIS afirmaven en un nivell molt elevat que se sentien bastant satisfets amb el text, amb un percentatge que rondava o superava la meitat de les respostes fins que, el 2010, aquest va començar a caure i, el 2012, els poc satisfets ja es van situar en primer

lloc -i els gens satisfets quadruplicaven els que ho estaven molt-.

Des de llavors, els baròmetres del CIS van deixar de preguntar per aquesta qüestió -en una situació molt similar a la monarquia, a qui es va deixar de puntuar a partir del moment en què va començar a suspendre-. En el baròmetre del setembre passat, per contra, es va reformular la pregunta i, en lloc de demanar per la satisfacció amb el text, es va requerir per com havien anat les coses amb ell i, a més, es va acceptar una resposta intermitja -"regular"-, que restava pes a les respostes negatives. La sèrie estadística, per tant, es va trencar, però tot apunta que la satisfacció amb la carta magna segueix en un moment precari.

EVOLUCIÓ DEL NIVELL DE SATISFACCIÓ AMB LA CONSTITUCIÓ, A TOT L'ESTAT

Aquesta insatisfacció creixent amb la Constitució ha derivat amb que cada cop més enquestats defensen que s'ha de reformar. El gruix dels que ho afirmaven ha rondat entorn el 40% de les respostes des de finals dels 80, escassament deu anys després d'haver-se aprovat, però els darrers anys s'ha disparat, passant d'un terç de partidaris el 2000 al 69,6% aquest any. En el mateix període, els partidaris de deixar-la tal com està han caigut del 38,7% al 14,9%.

EVOLUCIÓ DELS PARTIDARIS DE REFORMAR O NO LA CONSTITUCIÓ, A TOT L'ESTAT

Malgrat tot, la intensitat d'aquesta reforma desitjada varia molt, ja que menys d'un 10% voldria modificar-la quasi del tot, un terç preferiria una "reforma important" i un 23,1% es conformaria amb petits canvis. Per electorats, les diferències són encara més marcades, ja que menys del 20% dels votants del PP voldrien canvis amples o totals, un 26,5% en faria de petits i un 31% no la tocaria.

Al seu torn, els electors de PSOE i Cs tenen opinions similars, ja que un 41,7% dels primers i un 36,4% dels segons preferirien una reforma important o -de forma minoritària- total, per bé que, en el cas del partit d'Albert Rivera, els que en tindrien prou amb petits canvis quasi els empaten. En el cas dels simpatitzants d'Units Podem, quasi el 70% farien modificacions a fons. Com els d'En Comú Podem, mentre que els d'ERC o PDECat ho voldrien en quasi un 90% o un 80% dels casos, respectivament. En els sobiranistes i independentistes catalans, a més, l'aposta per una modificació quasi total té molt més pes que en les formacions estatals.

PREFERÈNCIA PER UNA REFORMA TOTAL, IMPORTANT, PETITA O INEXISTENT DE LA CONSTITUCIÓ, PER ELECTORATS

Per territoris, la intensitat de la reforma que es defensa també varia enormement. On més clar es té que aquesta hauria de ser total o important és a Catalunya, ja que ho defensen un 65% dels ciutadans, seguits per Navarra (63,4%) i el País Basc (55%). En canvi, tan sols ho subscriuen un 23,5% dels ciutadans de La Rioja, un 27,1% dels de Múrcia o el 29,3% dels d'Astúries. A les Balears, un 46,9% voldria una modificació total o important, com el 43,1% dels valencians.

PREFERÈNCIA PER UNA REFORMA TOTAL, IMPORTANT, PETITA O INEXISTENT DE LA CONSTITUCIÓ, PER TERRITORIS

Un altre element que marca grans diferències entre territoris, en aquest cas històric, és el record de la Transició espanyola. L'aprovació de la Constitució va suposar un dels principals punts culminants d'aquell període marcat per una reforma cap a la democràcia sense ruptura amb la dictadura, un procés que el 67,3% dels espanyols creu que és un motiu d'orgull, mentre que tan sols un 22% ho rebutja.

En canvi, la Transició ja rep més opinions contràries que favorables a Catalunya, on un 48,1% afirma que no se'n sent orgullós i un 44%, sí. També a Navarra els que no ho estan (43,9%) superen els que ho estan (36,6%), mentre que al País Basc, els que se'n senten orgullosos superen lleugerament la meitat del total (52,3%). En tots els altres territoris, els ciutadans orgullosos de la Transició superen els dos terços.

CIUTADANS QUE ESTAN ORGULLOSOS DE LA TRANSICIÓ I QUE NO HO ESTAN, PER TERRITORIS

Aquesta limitada satisfacció per la Constitució també pot explicar que els espanyols perceben més ara que aquesta no es respecta. Fins al 2000, un 47% afirmava al CIS que la carta magna es respectava bastant i un 7,4%, que molt, però, des de llavors, aquest percentatge ha anat caient i l'últim cop que es va requerir aquesta percepció, el 2012, els enquestats van respondre, en primer lloc, que no es respecta gens (31,3%) i, en segon, que es respecta poc (26,7%).

EN QUIN GRAU RESPECTA LA CONSTITUCIÓ LA CIUTADANIA DE L'ESTAT?

El que ha canviat poc des de fa tres dècades és que, malgrat inflar-se'n la boca els principals dirigents estatals, la ciutadania admet que coneix poc la Constitució. Durant els 90, un terç afirmava que la coneixia "per sobre", però ara la situació torna a ser similar a la dels 80 i un 42,3% reconeix que la coneix molt poc i un 34%, que quasi gens. Les percepcions respecte el seu contingut i una eventual reforma, per tant, es deuen basar sobretot en percepcions.

QUANT CONEIX LA CONSTITUCIÓ LA CIUTADANIA DE L'ESTAT?